

Քանի ընդհանուր յետոյ մի ներքինի, ձեռքիցը բռնած, ներս բերեց մի տասն տարեկան բաւական տկար, բայց շատ սիրուն տղայ, որը ոտքից ցգլուխ հագած ուներ մուգ-վարդագոյն օսմանեան զգեստ, գեղեցիկ նկարներով նախշած եւ ոսկի թելերով ասեղնագործած: Երեխան պարբերական ջերմ ու տենդ ուներ: Ասլանը քննեց նրան, մի քանի առողջապահական պատուերներ տոեց եւ խոստացաւ դեղեր ուղարկել:

Այդ ամբողջ խօսակցութեան ժամանակ, որ տեւեց բաւական երկար, Ասլանը երեւաց ինձ իր աշխարհագիտական խորին տաղանդով: Նա փաշային աւելի խօսել էր տալիս, քան թէ ինքը խօսում էր: Իր վարոսողութեան մէջ մինչեւ այն աստիճան հրապուրիչ էր, որ ինձ թւում էր, թէ փաշան բոլորովին սիրահարոտեցաւ նրա վրայ: Եւ իրաւ, նա յայտնեց, թէ իրան շատ բախտաւոր կը համարէր, եթէ բժշկապետին միշտ իր մօտ տեսներ, թէ իր տան մէջ նա ամէն յարմարութիւններ կը գտներ, եթէ բարեհաճէր, քանի որ այդ քաղաքում էր, իր մօտ բնակուել: Ասլանը շնորհակալութեամբ հրաժարոտեցաւ, յայտնելով, թէ դժբախտաբար չէ կարող վայելել նորին վստահութեան շնորհը, որ իր համար միշտ անմոռանալի կը մնայ, ըստ որում, մի քանի օր միայն դիտաւորութիւն ունի մնալ այդ քաղաքում եւ խոստացաւ՝ մինչեւ իր դուրս գալը քաղաքից, միշտ այցելել փաշայի մօտ, եւ թէ նրա որդուն, թէ իր տկարութիւններին դարման անել:

— Ինչո՞ւ եք այդքան շտապում, պարոն բժշկապետ, — հարցրեց փաշան:

— Ինձ հարկաւոր է մի երկու ամսից յետոյ անպատճառ Յնդկաստանում լինել: Ժամանակ կորցնել չեմ կարող: Ես այս քաղաքով անցայ միայն այն նպատակով, որ տեսնեմ մի քանի հնութիւններ: Այստեղից ուղղակի Մուսուլ գնալու դիտաւորութիւն ունեմ. ինձ այնտեղ հետաքրքրում են հին Նիւնեի աւերակները: Այնտեղից Բաղդադ պետք է անցնեմ, Բաբելոնը տեսնելու համար: Յետոյ նաւով կուղեւորոտեմ դէպի Յնդկաստան:

— Մեր քաղաքում բաւական հնութիւններ կան, որոնք դեռ հետազոտած չեն, — ասաց փաշան: — Շատ լաւ եք մտածել, որ ձեր ճանապարհորդութեան մէջ մեր քաղաքը զանցառութեան չէք տոել:

— Ինձ աւելի հետաքրքրում են սեպածել արծանագրութիւնները, որոնցով, կարծեմ, շատ հարուստ է Վանը:

— Այո՛, այո՛, հարուստ է: Ես կը տամ ձեզ մի առաջնորդ, որը ձեզ ամէն տեղ ման կածէ եւ ամէն ինչ ցոյց կը տայ, կտանէ եւ միջնաբերդը, որտեղ շատ կը գտնէք յիշեալ արծանագրութիւններից: